WASHINGTON D. C.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 4. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, вівторок, 6-го січня 1948. No. 4. JERSEY CITY and NEW YORK, Tuesday, January 6, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕСІЯ КОНГРЕСУ ПІД ЗНАКОМ ВИБОРІВ У БІЖУЧОМУ РОЦІ

Вашинґтон, 5 січня. — До столиці зїздяться члени обох палат конгресу на чергову сесію 80 конгресу, яка розпічнеться у вівторок 6 січня зполудня. Тому, що у конгресі республиканці мають більшість, політичні кола прислухуються до програми нарад, заповідженої республиканськими провідниками. Сен. Роберт Тефт, який надає напрям політики республиканців, твердить, що його група візьме до уваги такі справи: Плян Маршала, новий податковий закон і стримання інфляції.

Найважнішою справою, яка піде під наради конгресу, буде Плян Маршала, від успіху якого залежить доля Европи, а посередно теж і доля світу. Тому, що Плян Маршала мусить бути переведений в формі закону, обі палати підготовляють переслухання знавців у своїх комісіях закордонних справ. Перед комісіями мають явитися такі визначні люди, як секретар Маршал, підсекретар стейту Роберт Ловел, секретар оборони Джеймс Форестал, бувший президент Герберт Гувер і багато інших, тому появилася думка перевести їх переслухання на спільнім засіданні обох комісій. Маючи на увазі підготову до президентських виборів в осені біжучого року обі партії вже закроюють пляни до виказання своїх заслуг і до обезцінення праці своїх противників. Сесія конгресу, яка затягнеться до літа біжучого року, буде мати теж ціху передвиборчої агітації.

НАРАДИ ДИРЕКТОРІВ З.У.А.Д. КОМІТЕТУ.

Филаделфія, 5 січня. — Екзекутива ЗУАДКомітету повідомляє: Збори Директорії ЗУАДКомітету відбудуться дня 24-го січня в Ню Йорку в готелі Пенсилвенія. Предметом нарад будуть всі біжучі справи, звязані з допомоговою акцією Комітету для українських скитальників в Европі. Під час нарад промовлятимуть теж представник департаменту стейту, п. Чарлз Рінґленд, екзекутивний директор Дорадчого Комітету Добровільної Закордонної Допомоги Уряду Злучених Держав (ADVISORY COMMITTEE ON VOLUNTARY AID OF THE U. S. GOVERNMENT) та п-ні Марта Бііл, оперативний урядник Підготовчого Комітету Міжнародної Організації для Збігців (IPO) з Вашинґтону, як теж представник Американської Заморської Допомоги та Апелю О.Д. для Дітей (AMERICAN OVERSEAS AID AND U.N. APPEAL FOR CHILDREN).

РОБІТНИЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ У СПІЛЬНІЙ ПЕРЕДВИБОРЧІЙ КАМПАНІЇ.

Вашинґтон. — Американська Федерація Праці й Конгрес Індустріяльних Організацій починають уже цього місяця підготову до найбільш завзятої передвиборчої кампанії в історії робітничого руху в Америці. Вона звернена проти нового робітничого закону Тефта-Гартлія, а її метою буде повалити при виборах усіх членів конгресу, які голосували за цей закон. Досі АФП була противна самостійній політичній агітації перед виборами.

ПРИЛОВИЛИ ПОСИЛКУ ВИБУХОВИХ МАТЕРІЯЛІВ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Ню Йорк, 5 січня. — Нюйорська поліція й федеральна влада просліджує від суботи 3 січня намагану контрабанду вибухових матеріялів, призначених до Палестини всупереч забороні, виданій департаментом з дня 5 грудня 1947. Вибухові матеріяли, звісні під назвою TNT, походять з американських воєнних складів, були привезені до причалу в Джерзі Сити для навантаження їх на корабель Екзекутор, який належить до підприємства Амерікен Експорт Лайнс. Їх вага виносить 65,000 фунтів. Поліція устійнила, що їх привезло вантажне авто під-приємства Гофман Трокінґ Компані, яке находиться в Белвил, Н. Дж., але посилка була підготована в товаровім магазині, який находиться на передмісті Бронкс у Ню Йорку. Посилку надав Юліюс Чендер, молодий електричний інженер, який під пору перебуває в Парижі. Його батьки, які живуть у Ню Йорку, не знають нічого про участь їхнього сина в цій справі. Скрині були заадресовані до Габореґ, в місті Тель Авів у Палестині, одначе звідти наспіли вісті, що там такої фірми нема. Докищо поліція серед всіх осторожностей забрала на прибережний корабель 1,300 скринь, в кожній по 51 однофунтових пуделок TNT, і вивезла їх на море недалеко острова Стейтен Айленд.

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Ой, Ти Царю наш, Царю! Просим Тебе нині:
Даруй щастя, верни волю нашій Неньці-Україні!

Славіте Його!

„ХРИСТОС РОДИВСЯ! СЛАВІТЕ ЙОГО!" — звучить український різдвяний привіт. І в цьому році, як впродовж майже тисячі попередніх, його повторюватимуть мільйони українських душ. Зберігаючи тисячарічну традицію своєї нації, українці по всьому світі згадують сьогодні велику річницю Христового Різдва. Всі згадують, але тільки дуже мало є таких, що можуть її святкувати. Ще й в цьому році.

Ще й в цьому році, як в багатьох попередніх, в скованій лютим ворогом Україні не пролунає на повний голос торжественне „Рождество Твоє Христе Боже наш", не засвітяться в ограблених і сплюндрованих убогих українських хатах свічі з появою першої зірки на морозному українському небосклоні, не засядуть українські сім'ї при застеленому дідухом столі до Святої Вечері і не підуть хлопці з колядою; не буде радости й відпочинку серед мільйонів виснажених і зморених українських каторжників советських концентраційних таборів на Сибіру, ані не буде святкового відпруження та забуття серед українських повстанців в лісі. Мовчатимуть в Україні сковані уста, але тим щиріше „З нами Бог" голоситиме вольна українська душа. „Христос Родився!" — говоритимуть сповнені завзяттям очі поневолених, але непокірних синів України; „Славіте Його!" — шептатимуть безголосно здавлені спазмами ридання на вид свого горя скорбні українські матері. „Христос Родився — Славіте Його" — німо молитисьме скривавлена і стоптана богохульним ворогом українська земля.

В голоді і холоді, тільки з надією і вірою в серцях славитимуть народження Христа-Бога сотні тисяч українських скитальників. Не буде тепла в їхніх бараках, ані багатої вечері на їхніх столах, але символ народженого в пониженні і в убогій стайні Царя Христа скріпить їхню віру в кінцеву перемогу й української правди. В цю Святу Ніч всі їхні думки і почування зллються в одну могутню малитву цілого скорбного українського народу до воплоченого Бога: „Боже, здійми з нас окови, не дай загинуть в ярмі...!"

І в цьому році, як в багатьох попередніх, велика українська сім'я зустрічає народження Правди, зазнаючи найбільшої кривди; серед найбільшого смутку обходить свято радости, серед руїн і смерти згадує народження Вічного. Безліч опорожнених місць спостережеться власне сьогодні, як усі повинні бути разом; ще більше сліз поллється сьогодні, як повинна бути радість; ще страшнішою буде неправда неволі, як згадуватимуть народження Справедливого Бога.

Тільки незначна кількість українців, вільних громадян вільних країн має можність обходити рокове свято Христового Різдва в радості і щасті. До них вибранців долі належимо головно ми, американські українці. Нічого не забракне на наших столах в теплій і ярко освітленій хаті. Ніщо не стане на перешкоді дітям засісти до Святої Вечері спільно з їхніми батьками і жоден драконський закон ані терористична рука не здавить в горлі нашої молитви. Тільки на цій тричі благословеній, бо вільній американській землі, далеко від рідної України можуть українські уста по свойому славити Народженого від Діви.

Проте, наша вільна пісня була б страшним дісонансом серед невольничого українського плачу і серед бойових окликів українських борців за свободу, якщоб вона не йшла впарі з бажанням докласти усіх зусиль, щоб і в нашій Україні ця пісня вільно лунала. Наші різдвяні молитви були б богохульством, якщоб ми їх не складали за кращу долю наших знедолених братів і нашого поневоленого народу. Наша радість була б наругою, якщоб ми не зробили всего можливого, щоб могли радіти наші брати і весь наш український нарід. Діла є найкращою молитвою, а свідомість сповненого обов'язку є найправдивішою родістю. Ми частинно сплатимо свій борг ласкавій для нас долі, як допоможемо нашим братам; ми виконаємо наш обв'язок у відношенні до народу, з якого походимо, коли допоможемо Україні визволитися; ми найкраще прославимо народженого у Вифлеємі Бога, як докладемо всіх зусиль, щоб Його мир і благословення були здійснені теж в Україні. В особах колядників на допомогові цілі застукає в цей Святий Вечір до наших сердець сам Предвічний Бог, що народився. З великими надіями на нашу допомогу весь згорьований і поневолений український нарід кличе сьогодні: ХРИСТОС РОДИВСЯ! — СЛАВІТЕ ЙОГО!

БОЛЬШЕВИЦЬКА ЗАГРОЗА

АТЛІ ПРО СПРАВЖНІ ЦІЛІ СОВЄТІВ.

Лондон, 4 січня. — Британський премієр соціялістичного уряду, Клеменс Атлі, виголосив вчора ввечорі по радіо промову, в якій гостро критикував стан повного поневолення в Совєтському Союзі та остерігав світ, головно Европу, перед большевицькою загрозою. Говорячи про совєтський „ідеологічний, економічний та стратегічний імперіялізм", який не має собі рівного в історії, премієр Англії протиставив йому мирні зусилля західних демократій, протиставляючи рівночасно демократичні свободи на заході безприкладній неволі в Совєтському Союзі. Найбільша іронія — говорив Атлі — в тому, що внутрішньо-політичне рабство в Совєтському Союзі та загрозливий большевицький імперіялізм в світі здійснюються під облудними гаслами совєтської „народної демократії". Премієр Атлі обходив вчора свої 65 уродини.

КРОВ І ТРУД ПІДСОВЄТСЬКИХ НАРОДІВ НА „СВІТОВУ РЕВОЛЮЦІЮ".

Париж, 4 січня (НИТ). — Справжньою причиною безприкладної нужди і поневолення в Совєтському Союзі та жорстокої експлуатації підсовєтських народів червоним урядом є фінансування ним підривної комуністичної роботи в цілому світі та підготовка большевицької „світової революції" — заявив сьогодні бувший високий урядник у совєтській економії, що в останньому відрікся всіх большевицьких почестей і „вибрав свободу" бути звичайним, але вільним робітником в західньо-демократичній країні. Він твердив, що весь народній дорібок, справді піт і кров підсовєтських народів, диктатори з Кремля призначають на підготовку імперіялілістичної війни і тими самими міркуваннями була подиктована остання девалюація рубля, що позбавила совєтських рабів навіть тих окрушин, що їм було виплачено за їх каторжні роботи.

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ „МАЛОЇ АСАМБЛЕЇ"

Лейк Сoксес, Н. Й., 4 січня. — Завтра тут відбудеться перше засідання новоствореної на американську пропозицію Малої Асамблеї О. Д., завданням якої є оминути паралізовану совєтським правом вета Раду Безпеки та берегти мир вільним рішенням більшості членів О.Д. В першому засіданні Малої Асамблеї зголосили свою участь 51 народів. Совєтський Союз та його сателіти бойкотують її.

СТАЛІН ХВОРИЙ НА РАКА?

Стокгольм, Швеція, 4 січня (АП). — Д-р Еліс Бервен, шведський спеціяліст в хворобі рака, виїхав вчора нагло до Москви, візваний туди телеграфічно совєтськими спеціялістами в цілях „поради". Виїзд д-ра Бервена окутаний таємницею і хоча в телеграфічному запрошенні не подавалося детейлів, видвигається здогади, що це Сталін хворий на рака.

РЕЗИГНАЦІЯ ЦАРГОРОДСЬКОГО ПАТРІЯРХА.

Істамбул, Туреччина, 4 січня (ЮП).—Греко-православний патріярхат вчора ввечорі офіціяльно повідомив про резиґнацію патріярха Максімоса з посту голови Православної Церкви. Максімос зрезиґнує безпосередньо після Різдвяних Свят старого стилю, а причиною резиґнації є слабий стан здоровя.

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ВИСИЛКУ ДО АМЕРИКИ УКРАЇНСЬКОЇ КАПЕЛІ.

Окремою ухвалою Центрального Представництва Української Еміграції в Европі ще в жовтні минулого року рішено створити репрезентаційну українську капелю, яка виїхала б до Америки і Канади для популяризації української справи. Для виконання цеї ухвали — як повідомляють „Українсь Вісті" —Рада Обєднаних Мистців (ОМ) створила окрему мистецьку раду, яка має перевести всю підготовку для завершення створення такої капелі, до якої увійде хор „Україна" під управою проф. Нестора та капеля бандуристів під управою мистця Гр. Китастого.

УКРАЇНСЬКІ КОЛЯДИ ЧЕРЕЗ ВАТИКАНСЬКЕ РАДІО.

Український Допомоговий Комітет в Римі повідомляє, що під час українських Різдвяних Свят, дня 6-го січня, Ватиканська радіовисильня передаватиме українські різдвяні колядки від год. 6.30 до 7 ввечорі (Середньо-европейський час, що відповідає год. 12.30—1 вполудне в Ню Йорку) на коротких филях 1987 і 3106.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$6.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

З Христом проти Ірода

На Різдво Христове разом з усім українським народом теж і ми, американські українці:

Пошлем душу аж до Бога,
Його розпитати:
Чи довго ще на сім світі
Катам панувати?

На це питання шукаємо відповіди в новонародженого Божого Дитяти. Але яку Воно може дати нам нині відповідь, коли життя Його самого загрожене, коли над Ним самим завис меч Ірода, коли Йому самому треба кидати рідну землю і втікати до чужого краю, іти на скитальщину! Щойно треба було Синові Божому випити повну чашу людського горя і вмерти розпятим на хресті, щоб доказати світові, що Його посланництво є Божим, а Його слово це вічна Правда, яка переможе й освободить нас. Але щоб Вона і нас визволила, треба спершу Її пізнати, в неї вірити і бути готовим у кожен час Її боронити, а то й життя за Неї віддати. Без цього зміни не буде і кати будуть далі на світі й в нас панувати.

Христова Правда є Правдою віруючого українського народу. На цю Правду, як і на ввесь український нарід, напосівся Ірод і намагається Їх знищити. На своє щастя нині український нарід не є далі самітним у своїй боротьбі з новочасним Іродом. Нині народи цілого світу діляться уже на тих, що ідуть з Христом і на таких, що ідуть з тим Іродом, що шле прикази вбивати вже не з Юдеї, а з Москви.

Іти з Христом, значить іти за вічною Правдою і християнськими чеснотами та нести людині визволення; іти з Іродом, значить обріхувати ввесь світ, ширити безбожництво, нести голод, розпуку і неволю. Трагічне положення світу довело до цього, що такий поділ став не тільки моральною необхідністю, але прямо обовязковим і то до цеї міри, що нині не може вже бути місця для сумніваючихся і невтральних. Нині треба обовязково кожному рішитись, по якому він боці. Це є конечне, бо світ не тільки поділився на ці два табори, але таки рішений звести боротьбу, яка остаточно вирішить, чи переможе християнська цивілізація, чи безбожництво й варварство. Вислід цеї боротьби заважить і на дальшій долі українського народу, на тому, чи житиме справжня українська культура, історія та традиція.

Конечність і неминучість такої боротьби відчув український нарід з першої хвилини, коли відродилась вільна, самостійна й демократична українська держава. Вона перша впала жертвою совєтської агресії. Світ не відчув тоді величі загрози, не розумів ваги боротьби України за незалежність і був глухим на українські благання і терпіння. Таким чином зросло царство Ірода на кістках мільйонів невинних, християнських українських дітей. Нині це царство загрожує вже не тільки Україні, не тільки християнському народові, але цілому культурному світові, цілій людській цивілізації, а навіть і такій велитенській потузі, якою являється Америка.

Цар брехні, облуди та насильства наступає нині вже на багато народів у світі. „Холодна війна" вже ведеться, назрівають великі події. У цьому грізному часі Різдво Христове наповняє наші серця вірою і надією в перемогу Новонародженого і з таким почуванням витаємо наших Братів і Сестер на американських землях, на скитальщині, чи в Україні стародавнім: „Христос Раждається!".

При Святвечірному столі

Предковічний звичай каже, щоб у час, коли родина засідає до Святої Вечері, не бракувало нікого. Щоб бути в колі своїх рідних, люди прибувають нераз іздалеку, пробиваючись крізь січневі сніги і морози, з почуттям і вірою, що жде їх тепла гостинна хата і заставлена вечеря. Хто з нас не знає того святочного настрою, коли в хаті пахне сосниною і сіном зпід обруса, медом і воском свічок, коли всі тривожно і врочисто, наче заслухані в якісь далекі таємні голоси, що спливають хвилею з темніючого неба — мов чутна тільки серцеві музика янгольських хорів, які славлять учоловічення Бога? В той вечір наче зміняється, перетворюється й сама природа, наче вичікує чогось нового, що прийде й оновить усю землю. В той вечір народжується все добре і шляхетне і з цього радіє все — і людина і природа, чуючи вічну перемогу Добра над так само вічною силою зла, що боїться божої правди.

Добро і Правда! Про них, як про міт, співають від сотень літ, наші чарівні колядки і щедрівки. В тім міті осередною постаттю є завжди мати і її син - дитя. Бог народжується не в царських палатах, а в убогій стаєнці на сіні, але відразу стає паном світу і до нього зоря веде з поклоном і дарами чужих волхвів. Так українська колядка бачить у народженому Христі господаря землі, і того дня вона кожного господаря, багатого чи бідного, величає паном і порівнює його до сонця, його жінку до місяця, а діток до зірок! І так з народженням Христовим вяжеться предковічна туга української душі — бути господарем на своїй землі.

Від століть українська родина засідала з набожним настроєм до Святої Вечері з традиційними стравами - узваром і кутею, що є символом багатства землі української. В ту хвилину таємна і врочиста ніч ставала урочистим святом не тільки самої родини, а й святом загально - народним, всеукраїнським. Серце, щире і вірне українське серце, відчувало тоді сильніше, як коли, нерозривну єдність з цілим народом, тобто із збором інших сердець, які в ту саму ніч були оповиті однаковим урочистим настроєм, бажаннями з нагоди народин Добра і Правди в подобі Ісуса-немовляти. Так єдина думка обєднає і в цю ніч всі українські серця, де б вони не були: на степах чи в горах Рідної землі, у таборах скитальщини, в копальнях Бельгії й Англії, на пампасах Бразилії й Аргентини, почерез обі Америки аж до канадійських лісів, де тепер рубають дерево українці. І в Африці, в Індії, в Китаю — скрізь, куди доля і недоля занесла українську людину. З особливим теплом і сердечною тугою згадаємо тих, що в ту ніч будуть виглядати святвечірних зірок під нерідним небом розвихреного бурунами-вітрами Казахстану, в снігових заметілях Колими, ледах Соловок і інших безчисленних каторгах, де українська душа мовчазно несе і перевіряє в страшних іспитах свою Христову правду. В ту ніч також воїни землі української пристануть десь під засніженими смереками і, оперті на свої вірні рушниці, будуть думати про те, який то важкий і кривавий шлях до дійснення тієї правди, і їх серця в ту ніч сповняться новою силою і новою вірою в неї, в її невмирущість. Вони також стануть народним мітом і про них співатимуть, так як старовинні колядки співають про їх предків.

Отак у цей Святвечір згадаємо тих лицарів землі української, що, вийшовши з селян, робітників, інтелігентів, хочуть усі одного: щоб господарем її був її правний власник, щоб мати і син на ній були безпечні і не потребували тікати в чужі землі перед тією силою зла, що уосіблена в постаті Ірода.

Ця думка і ця віра обєднає в одну сімю також і серця всіх вірних своїй душі і своїй землі — українців у Новому Світі. І до вірних ці слова. Сильні серця стануть ще сильніші у своїй вірі, знаючи, що Христос родиться щороку не поза нами, абстрактно, а в нас самих, у наших серцях. А взявши раз Його нести в своїм серці, мусимо нести і його заповіти і стати до бою з усіма силами зла.

„Христос родився!" — звучати буде в ту ніч з мільйонів українських уст, і мабуть не в багатьох ці слова звучатимуть оповиті сумом. Різдво Христове — свято радости і надії, бо ж Бог став людиною тільки на те, щоб їй дати надію.

Дм. Андрієвський.

Різдвяні міркування на чужині

Між українськими емігрантами в Европі, так повелося, що Новий Рік зустрічається бажанням, щоби він приніс визволення України і поворіт до рідного краю. Так само, коли святкується Різдво чи Великдень все звязується ці великі загально-людські події християнського світу з українським життям. І в тому скрита глибока рація, бо в той спосіб повязується нашу українську правду з правдою загальнолюдською, перемогу нашої справи з перемогою добра над злом в цілому світі.

Щоправда, у декого з вигнанців, що вже понад двадцять років зустрічають Різдво на чужині, часом закрадається в душу огірчення. Але воно зникає під подувом надії, що все наново відроджується в їх думках, як відроджується щороку природа на весні. Бо надія є питомою людській натурі, як оновлення є питоме природі. Це є закон життя, яке є сильніще за смерть, бо навіть в смерті є надія на нове життя, надземне.

Свято народження Христа є святом надії. Син Божий прийшов на землю, щоби принести людям надію на спасіння, надію на вічне життя. То ж є цілком натуральним, коли ми в тім святі знаходимо джерело надії на спасіння нас від зла, надії на визволення нашого краю, надії на поворіт до вільної Батьківщини. І згадка про народження нової правди на землі піддає нам думку про народження нової України. Бо ж кожен нарід перебуває цілий час в стані перетворення. І ми є свідками переродження, під тиском надзвичайних подій світової ваги, українського народу в нове суспільство.

Україна в тягу своєї довгої історії зазнала багато перемін, українська нація була, як кажуть, на коні і під конем. Була вона свого часу панівним на сході Европи народом, але також була погноєм для інших народів. Її доля і недоля повязана з існуванням української держави і державність є мірилом упадку чи піднесення українського народу. Існувала держава і тоді нарід був сувереном, господарем на своїй землі, упадала держава і він ставав підніжком чужої суверенности, невільником чужої волі.

Трагічна історія упадків України зродила в декого з чужинців думку, що український нарід є з натури „недержавним" народом, нездібним до творення свого життя, що впав призначений до ролі слуги на світовому бенкеті, до ролі челядника в світовій кузні, де кується доля народів. Таке розуміння нашої минувшини є неоправданим і його сам український нарід ніколи не приймав і не прийме. Він все йшов і йтиме за голосами Шевченка, Франка, Л. Українки, які казали надіятись навіть проти надії, бо їх голосами говорить творчий геній української нації, який не знає відречення. Таке відречення означало би смерть, а наш народ в повноті життя.

Дарма, що Україна перебуває зараз в стані поневолення. Та чи вона одна? Чи інші народи як Італія, Греція, Сербія, Болгарія, Чехія, Польща не зазнавали чужинного гніту? Дехто з них, як і Україна, упадали не раз і не два та знов підносилися, а тепер їх доля важиться на тих самих терезах, що і доля України. Чи найбільш могутні інші народи не зазнавали поневолення? Чи не довелося американському народові боротися за своє визволення? Чи самі британці не діставались під кормигу завойовника, що прийшов з Франції? Доки подоланий не втратив віри в себе, доти в нього є вигляди на перемогу.

Українці ніколи тої віри в себе і надії на краще завтра не втрачали, а тому вони знов і знов зривалися на рівні ноги, чи то за часів козаччини, чи то за часів революції на сході Европи. Нині Україна, хоч і як гноблена червоною Москвою, є далека думки вирікатися своєї волі до визволення і до державности. Вона була готова до зриву в час останньої війни і лиш обставини не дозволили їй на рішальний крок. Але стан поготівлі триває далі, про що найліпше свідчить повстанчий рух в краю. Україна чекає лише слушної хвилі.

Треба вірити, що та хвиля не заскочить нас емігрантів, як заскочив немудрих євангельських дів прихід жениха. Нас мусить повчити історичний досвід нашого народу, коли він не раз і не два тайнував слушні нагоди здобути свободу і створити державу. Майже з правила причиною невдачі було брак єдности, розпорошеність сил. Все знаходилось щось, що різнило нас більше і глибше, як нас лучили спільні цілі і спільні інтереси. Під сучасну пору напр. нас різнять партії. Тіж партії існують і скрізь йдуть міжпартійні змагання. Але в інших народів партії знаходять спільну мову і обєднують їх сили, коли йдеться про загальну справу, а ми того зробити не все потрапимо. Звідси наш розбрат, наша несила, наші невдачі. Але так все бути не мусить.

Українська еміграція в Европі порізнилась в шуканні шляхів до визволення. Та свідомість спільної небезпеки, почуття відповідальности, казали провідним людям шукати порозуміння між окремими партіями. Останні вісті з Европи дають надію, що таке порозуміння буде, а може вже є, що творится спільний національний фронт зі всіх партій, що повстане політичний центр для цілої еміграції. Тим шляхом йдемо до упорядкування наших відносин, що дозволить еміграції з'єднати всі її сили, потягнути, як казав гетьман Мазепа, „в один гуж". А це матиме неаби яку вагу для успіху змагань цілого народу.

І от серед цих обставин, з одного боку тяжких і загрозливих, а з другого боку потішаючих, ми, українці, маєм потребу і підставу плекати в нас надію на відродження України. І то тим більше, що нині цілий світ стає до змагу з силою, яка поневолює нашу Батьківщину, з червоною Москвою. Це нас управнює єднати нашу українську правду визволення з загально-людською правдою перемоги над злом. Це улекшує нам вчуватися глибше в свято народження Христа всею українською душею.

Автім, чи можемо ми дивитись на це свято інакше як українськими очима? Адже ж ми так глибоко пересякнені видивом Різдва по Україні. У кожного з нас стоїть перед очима образ зимового дня, убраного в срібні шати, осяяного золотими проміннями. Кожному з нас бренять в ухах чарівні колядки. Нам ввижається наша родина, тепер здесяткована, навкола святочного столу з кутею, дідух на покуті і світло лямпадки перед образом. Переживаючи Різдво крізь призму наших спогадів і наших народніх звичаїв, ми не годні відлучити нашу надію на відродження України від надії на загальне спасіння.

Так в кожнім разі святкує Різдво українська еміграція в Европі. Не інакше, певно, обходять це свято і велика частина земляків наших в Америці.

Богдан Лепкий.

ПІД РІЗДВО.

Гадко! куди ти? куди?
Вітер загладив сліди,
Блуд ходить попід острішки,
Ні кіньми, ані пішки,
Не забіжиш туди,
Де бігав дрібними ногами
Колись, давними літами, —
От, краще в хаті сиди!

Легко сказати!... манить,
Хоч на хвилинку, на мить,
Як не на яві, то в сні
Перелетіти в давні
Літа минулі.
З усіми,
Близькими серцю, своїми
Відсвяткувати Різдво.
Кутя — ялинка — звізда,
І житний сніп і коляда,
І все і все так, як було.

Так, як було!... та годі, брате!
Ані людей тих, ані хати
Тієї вже давно немає.
Лиш коляда ще там блукає,
Оцей наш славний „Бог
Предвічний",
Який, який він довговічний!
Без радія і без антени
Чи чуєш? —линє аж до мене,
І, хоч нас ділять гори й доли,
Не мовкне на Різдво ніколи.

Маргарита Бурсе.

ЩО СТАЛОСЯ Б, ЯКБИ...

...Мені, безперечно, дуже добре відомо, що ночі на Сході не завжди холодні

...І що Караван-сераї там майже не подібні до наших готелів.

...І що образ Царів-Магів зафіксувала в більшій мірі легенда, ніж наука.

Але що спільного має ерудиція з різдвяним оповіданням. Добра, стара народня традиція зберігає спогад значно краще: спогад про релігійні пісні та села, спогад, що одягав пастухів у середньовічний одяг і відважно посипав західним снігом стайню у Вифлеємі, спогад про доброго осла й недоброго власника готелю, спогад, що заколисував колись наше дитинство...

Власник готелю Сімеон сидів на останній приступочці сходів дому свого. Шумливо метушилося на вулиці барвисте скупчення подорожніх та коней: записавшись належним чином з нагоди перепису населення у Вифлеємі, останні відізджаючі спрямовані були до своїх далеких осель. Всі ці люди заплатили, — дуже добре заплатили доброю, дзвінкою монетою: Сімеон зовсім не визнавав кредиту, особливо в стосунках з цими мандрівними подорожніми, яких він звик остерігатись.

Протягом пятнадцяти днів клієнтів було повно, і Сімеон мав би тішитись...

Але Сімеон не тішивсь. Він сидів нерухомо на приступочці, охопивши коліна руками, і безцільно дивився просто себе; обличчя його відбивало розгубленість і досаду, що властиві людям, які самі себе питають, чи діяли вони якнайкраще, чи, — може навпаки, — зробили непоправну дурницю.

...Але хіба ж міг він передбачити всі ці історії з янголами, музикою, зіркою, які ось уже протягом трьох тижнів він просто втомився вислуховувати від мешканців Вифлеєму? Він знову бачить перед собою цих двох подорожніх саме такими, якими він запримітив їх того вечора, на цьому ж таки самому місці, внизу цих таки самих сходів: чоловік у порохнявій туніці та стоптаних довгим переходом сандалах виглядав так, ніби йшов невпинно три дні; тримаючи на плечах оклунок, він вів за уздечку маленького волохатого осла, вкритого жмудиками поплутаного порохом сірого волосся; зовсім молоденька жіночка з виснаженим утомою обличчям сиділа на ослі, старанно загортаючись у плащ, аби хоч трохи замаскувати свою злеформовану постать.

З яким покірним виглядом звернулися вони до нього! Спочатку вони стукали до дверей скромних заїзжих дворів, які були приступні для кишені простих людей. Пізніше, не знайшовши місця, вони звернулися нарешті до кращого готелю, — звернулися боязко, як подорожні, що не звикли задовольняти свої примхи. Перед тим вони напевно вагалися, сперечалися, перераховували свою готівку, приготовані до цієї великої жертви, лишби, за всяку ціну, бідна молоденька жіночка не ночувала цю ніч надворі в її стані...

Безумовно Сімеон мав місце. Але існують речі, яких, з міркувань пристійности, не можна вимагати від власника готелю, що дбає про утримування свого дому в порядку. Як не є, а не дасть він притулку цій молодій жінці, що має ось-ось стати матірю, бо вона своїми криками порушувала б цілу ніч сон інших подорожніх. Неможливо. Подібна непередбачливість може назавжди дискредитувати готель. Для багатих подорожніх, спроможних відшкодувати спричинений неспокій великою щедрістю винагороди, ще можна було б погодитись на деякі жертви: але для цих! Щоправда, вони мали вигляд чесних людей, але ж такий жалюгідний екіпаж! Для таких мало блискучих клієнтів не буде ж він рискувати запровадженням безладдя в своєму житлі! Це було б божевільлям, — не більше. Він поводив себе, як людина передбачлива й розумна. Він діяв добре, він дуже добре діяв.

Тиша вулички порушується тепер лише гутіркою жінок, що йдуть до джерела зі збанами з рожевого піщаника на головах, та тріпотінням різнокольорових одінь...

Дуже добре діяв. Милосердно діяв, навіть цілком згідно з законом Мойсея. Взагалі він нічим не був зобовязаний перед цими двома незнакомими, які щойно постукали до його дверей. Але все ж таки він не схотів залишити їх напризволяще: він їх спрямував до гарної печери в кількох метрах від міста, в якій вони могли знайти собі притулок, до печери дуже простої, дуже зручної, де молда жінка могла спокійно привести на світ свою дитину. Він навіть не вимагав від них винагороди за такі цінні відомості. Чи зробили так інші власники вифлеємських готелів? Але ж ні: вони брутально й з розгоном зачинили перд ними свої двері. І навіть Тадей, — той, що на краю села, той лихий чоловік, якого не бачить Єгова! Коли ці бідні люди настоювали на своєму, він зробив вигляд, ніби він нацьковує на них свого пса, щоб таким чином примусити їх скорше забратися... Сімеон діяв дуже добре. Він погодив милосердя, користь і передбачливість. Все — якнайкраще.

Надаремне Сімеон вперто повторює собі, ніби все зроблено якнайкраще. Він не може позбутися неясної думки, що дратує його.

Якесь тупотіння примушує його підвести голову. На повороті вулички — там, де стиснена тінь, розширюється, перетворюючись зненацька на сонце, — вискакують білі коні... вони штампують копитами землю, гарцюють, увихаються, гордо заокруглюючи свої гарні голови, прикрашені червоною шкірою та дорогоцінним камінням; слідом за ними, повільно похитуючи великими зневажливими шиями, зявляються верблюди... горби їх укрито пурпуром, що його оточено золотом...

Це чужоземні царі відізджають. Вже згорнено їх шатра-намети, що протягом кількох днів стояли розташовані при вході до Вифлеєму. Запевняють, ніби вони ні в жадному готелі не схотіли зупинитися, аби не мати кращого мешкання, ніж Той, Кого відвідати вони прийшли...

Сімеон встав. Жадібними очима оглядає кортеж. При цьому видовищі невідчутливий порох жалю, що ворушився в ньому, — раптом викристалізовується в точно окреслені форми. Нема що сперечатися, нема що внутрішньо переконувати себе самого, ніби він діяв добре.

(Докінчення на стор. 4-тій).

о. П. К'рсоновський.

РІЗДВО В ЧИГИРИНІ

1. Колись було...

Малим хлопчиком я був... Тай мав таких самих товаришів.

Вже за місяць до Різдвяних Свят ми змовлялись, як би то найкраще ці святі дні й вечорі відсвяткувати. Радились, багато говорили, утворювали пляни щодо звізди, до колядок. Приготовлялись до можливих нападів з боку хлопців з „іншого кутка" на нашу „звізду". Адже кожний „куток" теж готувався так само, як і „наш". Як „наш куток" не хотів конкуренції, так і інші „кутки". Та не в тім найважливіша справа. Головне, щоб наша „звізда" була кращою від інших. А вже захистити її ми зуміємо!

Кожний з нас просимо свою маму дати „пятака", або й „гривнака" (10 копійок), бо ми ж робимо звізду та з нею підемо колядувати. Мами наші, як звичайно українські мами, добрі, а ще й на таке діло. Дістаємо гроші. „Складаємось". А моя мама ще й старе решето дала та таке велике, що звізда з нього вийде аж-аж!... Буде її видно не тільки в Чигирині, а напевно і в Ґалаґанівці, як підіймемо її на високій жердці.

Купуємо різно-колоровий блискучий папір на роги-сяйва. Їх робимо трикутними і кожний бік іншого кольору. А й довгі мають бути ці „сяйва". У решеті вирізуємо трикутні дірки, щоб світло, що буде запалене всередині, проходило і в різнобарвні „сяйва". Приладовуємо до цих дірок патички, звязуючи їх на другім кінці докупи й обліплюємо тими гарними паперами, а потім ще й чіпляємо на ці кінці паперові кутаси. Роги-сяйва в три ряди навкури ще переплітаємо стрічками. На саме решето з одного боку приліплено паперовий образ Різдва, а з другого Хрещення Господнього. В середині між образками вставляється воскова свічка.

Боже мій любий! Яка то краса, як засвітиться звізда в чудову Різдвяну ніч тай високо в повітрі горить різними вогнями!

Звіздоношем вибираємо найсильнішого між нами та найпрудкішого, а це на той випадок, як би гурт колядників з іншого „кутка" задумав зробити нам збитка... А передбачаючи можливість такого нападу, ми запасались де-чим „тяженьким" в кишенях.

Ось вже звізда готова. Ще кілька днів відділяє нас від самого Свята. Сходимось кожного вечора, вчимось співати того, що належиться. Звичайно в нас була така програма: Тропар Різдва — „Рождество Твоє, Христе Боже наш", Кондак — „Діва днесь", коляди: „Нова радість стала", „По всьому світу", а на закінчення один з нас з найдзвінкішим голосом виспівував таке побажання: „Бог создатель всього світу, на якому ми живем, сього дому господарям многа літа запієм", і цілий гурт співає „Многая літа".

Парубки й дівчата так само готуються, але ми з ними не маємо нічого спільного. Що для нас вони? Ми й самі можемо втяти не гірше від них! Хоч ми з цікавости й заглядали до їхньої „лябораторії", де вони робили звізду, та ми хвалилися, що наша таки краща... Хоч, правду сказати, ми дещо з подробиць прикрас їхньої звізди переймали для нашої, але з почуття своєї гідности ми потім казали, що то вони від нас „вкрали" спосіб прикрашення їхньої звізди.

В цих „турботах" непомітно заскочує й день перед Різдвом. Вхаті „пекло". Вся увага коло печі. Нам „мужчинам" немає в хаті місця. Найбільше мені дошкуляє на мої прохання: „мамо, я їсти хочу" — відповідь: „будеш їсти аж коли зірка засвітиться на небі".

Боже мій! Коли ж вже вона засвітиться?

А від печі такі запахи несуться...

— Мамо, а „вечерю" понесу я „хрещеній"?

— Та вже ж, та вже ж! Понесеш і „хрещеній" і другій, і „хрещеному" і всім, кому захочеш. А тепер відчепися від мене, а то он риба та періжки підгорять.

— Мамо, а чи будуть у сусіди цієї ночі коні і воли говорити людською мовою та славити Христа?

— А якже ж! Будуть, будуть... Та йди собі, синку, до тата, він тобі все оповість, а мені ніколи з тобою сьогодні розбалакувати. Бачиш, скільки я маю клопоту...

Я дійсно бачу...

Йду до тата. Тато радить мені не звязуватись в такий день із „жінками", коли піч у них „понад усе", бо ж нині „Святий Вечір". А на Святий Вечір буде багато гостей, та ще й яких! Буддуть „Божі люди", а то „старці" (жебраки, які по традиції нашого дому сходилися кожного року на цю вечеру до нас не тільки з Чигирина, але й з його околиць).

Я радів, бо ті „Божі люди" такі були мені приємні, так завжди голубили мене, так гарно оповідали про старі козацькі часи, про гайдамаків, що колись гуртувалися навкруги Чигирина, про упирів, про відьом, про козаків-характерників, що обдурювали навіть самого Люципера... Тай дивувався, коли чув, як де-які мами лякали своїх дітей: почекай, почекай, ось „дід" в торбу тебе забере... — А вони ж такі добрі та лагідні.

Я вже й забув, що їсти хочу так, що аж „шкупочка болить"... Вся моя маленька істота вже лиш одним заповнена, от щоб скорше вечір, щоб скорше прийшли до нас ті „Божі люди"...

Ось вже й вечір. На „покуті" (трикутний стіл під обазами) тато робить „ясла" — накладує запашного сіна. В ясла ставлять більший горщик „узвару" і менший з „кутьою". Довгий стіл застелюється домотканним обрусом, а на столі розставляються святовечірні страви. Найперше цілі гори пиріжків із капустою, із горохом, із рижом та грибами, із сливками і з калиною, але тих пиріжків такі гори, що коли сяде за стіл господиня, то щоб зпоза них її не видно було. Ще добре, коли господиня хрункенька, то й не треба високих гір, але як моя мама, нівроку...

А я з татом все виходимо на двір та виглядаємо першої зіроньки. Бачу, що і в тата лоскоче в горлі, як і в мене, бо й він цілий день ані рисочки вроті не мав. Але він за свій довгий вік вже звик в цей день не „звязуватися з жінками" аж до вечора, а я ще тільки мусів призвичаюватись.

— Дивись, дивись, синку, он вже заблисла зоря...

— А де ж, тату, „Божі люди"?

— Зараз будуть, вони ніколи не спізнюються.

Не встиг він це сказати, а вже чуємо: скрип... скрип... скрип... В тиші чудово морозного вечора чути, як під людськими ногами скрипить сніг. Знаємо й те, що в цей час всі люди сідають до Святої Вечері, отже всі дома, але коли чути, як скрипить сніг, то це значить, що „Божі люди" прямують до нас.

— Павлуню, Павлуню, а йди скорше до хати! — це мама.

Я вже знаю, в чому річ. Вбігаю до хати. На ліжкові нова кольорова сорочечка, нові штанятка, вишитий поясочок, новенький нашийний хрестичок на блакитній стяжці. Скоро перебираюсь у все нове.

Вже й долівка устелена околотом. Барбос, мій найкращий приятель, загавкав.

Чекаю коло дверей. Ось вони заскрипіли. Відчиняються. Густі хмари морозної пари вриваються в хату. Один за одним входять „старці". Витаються. Скидають свої старцівські торби, латане лахміття й складають у куті, а я вже розсаджую їх за столом.

За останнім старцем шмигнув до хати іБарбос. Я це розумію. І мені хочеться, щоб він нині заговорив до мене по людськи, бо ж у Святий Вечір усяка худобина говорить... Ну, а Барбос така гарна тварина, що тато часто питав його: тай чому ти не заговориш до мене?

Тато сідає на покуті і мене садовить коло себе. Я ж „мизинчик", я ж любимчик! І я почуваю себе в хаті першим по татові. Он як!

Урочиста хвилина. Тато встає, а за ним усі.

— „Рождество Твоє, Христе Боже наш"... — починає тато, а за ним, звичайно, й я. Старці підхоплюють.

Борщ з грибами та смаженими карасями, юшка з вюнів, дванадцять різного гатунку й приготовання риб, а над всім панують гори пиріжків...

Вже цілоденний голод заспокоєний. Поважне балакання гостей. Але мене тепер це не цікавить. Я хочу як найскорше „нести вечерю".

Мама це бачить. Вже (я бачу) готує в кутку „вечерю". Накладає в мисочку пиріжки й рибу і завязує те в хустину.

Я вихоплюсь зза столу, вдягаюсь, хапаю вузлик й вибігаю надвір.

„Несу вечерю" спочатку до хрещеної мами. Там мене чекають, я це добре знаю.

В тихому повітрі вже чути скрип кроків по снігові таких, як і я. Це ж наші „жнива". Принесеш вечерю та й маєш що найменше „гривенника", а до того ще й набєш кишені горіхами, цукерками та іншими ласощами.

— Здоровлю вас з Святим Вечором, здоровлять вас тато й мама й просять прийняти вечерю, та будьте здорові, веселі й щасливі!

Хрещена мати дякує. Бере вечерю, а до миски накладає свою вечерю, бо ж я маю ще йти і до другої хрещеної і до хрещеного і до інших. Скрізь робиться те саме...

Найприємніша річ отой Святий Вечір. І наїсишся гарно після довгої Пилипівки, і все новеньке на собі маєш, і за ті „вечері" новеньких гривеничків досить маєш, а вже що різних ласощів, то й кишені й пазуха роспухають...

Десь коло півночі вже повернув додому. А в хаті ще сидять, ще балакають, бо ж і є про що говорити, та й „мизинчика" чекають з „вечерь".

Переспівавши ще кілька побожних пісень, старці лягають спати долі на околоті, щоб раненько встати на Різдвяну відправу в церкві.

Різдво. Урочиста та радісна відправа. Всі здоровкаються між собою, бажають веселих свят і цілуються, як і на Великдень.

Пообідали. А далі — то вже наша справа, справа колядників. От, якби таких свят та було кілька на рік.

Ми, діти, умовляємось із старшими, цебто парубками й дівчатами, щоб почати коляду з різних кінців міста, аби не йти разом.

Нас малих зовсім не цікавить, що парубки із собою мають й віз з мішками. Їх за коляду обдаровують крім грошей ще й ковбасами, салом, книшами, то їм потрібно й мішків і воза, а нам того не потрібно. Того добра ми досить маємо й дома. Нас цікавлять крім грошей цукерки, горіхи і т. і. То ж ми зарані шиємо собі полотняні торби й завішуємо їх через плечі. А вже до торби можна напхати „здобутків" скільки влізе.

Та вся біда в тому, що ми діти не можемо допізна ходити з колядою. Нам батьки забороняють, щоб часом з „іншого кутку" вночі на нас не напали та не „пошкодили" нас.

Та я з того навіть радий був, бо по традиції старші колядники завжди закінчували коляду в нашій хаті і тут вже йшла забава до півночі. Вони ж крім співу колядок ще й відгравали „козу".

А я крім того ще й користь з того мав, бо парубки й дівчата збільшували мої гори присмаків.

Після забави колядники вносили до хати з воза мішки того добра, що заколядували й порівну ділилися, а гроші або також ділили, або частину або і всі постановляли дати на церкву.

Майже цілий тиждень старші колядували не тільки в Чигирині, але й в околичних селах, хоч там не завжди обходилося спокійно. Сільські хлопці часом робили засідки на „городян", і коли наближався гурт чигиринців із звіздою, несподівано нападали й розбивали звізду. А без звізди нема коляди.

Про це я довідувався від старших братів, які ходили з колядою. Та мене це мало обходило. Я купався в горах здобутих ласощів — і що для мене значило, що їм звізду розбили? Їм, бачите, ковбас захотілось... Нехай не лізуть, куди не слід...

В таких випадках вони повертали додому без колядницької звізди, зате з природніми звіздами під очима... Але гордо!

Таж то чигиринці, нащадки славних козаків!

2. А тепер...

Ось що пише донька мого друга дитинства із скитальщини:

„Колись у Чигирині вже навіть і при „рідному батькові в раю" (як тепер його називають) вулиці міста в Різдвяні дні ставали гучними. Діточий лемент та сміхи чувся по всіх закутках. Але з часом вже так не було. Діти, крадучись, тримали під полою вузлик з пиріжками та стукали до вікна хрещеної мами, чи бабусі, чи тітки. „Прислали вам батько й мати вечерю" — чулося тихенько, коли відхилялися двері з хати. На столі на покуті під тільки що почепленим образом (бо при святах образи мусіли викидати на горище або спалити) стояв вузвар в сіні, на місці викладені чорні періжки з калиною та капустою. Господиня хутенько міняла „вечерю" вечірникові та зараз же відсилала його, щоб встиг понести ще в декілька хат, а за порогом наказувала: „ходи ж обережно, щоб ніхто не бачив твоєї вечері".

Але на другий день в школі під горою, що була недалеко біля баби „Яровихи", хвалючись між собою тихенько, діти виявляли, що носили „вечерю". Донеслося до „піонірського ватажка", а той доніс шкільному завідувачу. Лишали тих дітей по школі, викликали батька й „навчали": це, мовляв, попівські забобони та тільки несвідомі люди цим займаються та що „релігія — то опіюм для народу" і т. і. Після цього інші діти довгий час реготалися та насмішкували з тих, що носили вечерю, а часто й виключали їх із школи, а батьків НКВД брало собі на замітку і вже така людина називалася „неблагодійним елементом". Так то святкувалось Різдво в часах мого дитинства за „залізною куртиною". А пізніше в рр. 37-40-х на вулицях і в Св. Вечір було тихо а діти сиділи по хатах і не сміли навіть подумати про ношення „вечері" під Різдво. Не чути вже було й дзвонів церковних, бо в Чигирині не лишилось ні одної церкви. Кожний почував страх, щоб часом не попасти в „неблагодійний елемент" і не бути вивезеним до Сибіру, або не зникнути в застінках червоних катів".

От у що обернули наш славний Чигирин.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 22.

(Докінчення лісти ч. 22)

Відділ:		Жертва:
239	Юрій Нечипор	1.00
265	Іван Мацюжак	2.00
271	Михайло Варніцький	5.00
271	Олекса Вітець	2.00
276	Микола Тисячний	2.00
276	Марія Ґерак	2.00
277	Михайло Курдина	5.00
277	Семен Мотиль	2.00
283	Дмитро Савран	2.00
284	Mr. & Mrs. Jacob Nishke	2.00
292	Степан Курилів	3.00
295	Е. Тивончук	2.00
295	А. Сивик	2.00
295	П. Славич	2.00
308	П. Івасишин	2.00
308	М. Івансишин	2.00
308	Г. Лосиняк	2.00
329	Wasyl Beley	1.00
334	Петро Модний	2.00
334	Василь Репужинський	2.00
338	Ілько Фаль	2.00
339	Трофим Тренич	2.00
350	Стефан Куривчак	2.00
357	С. Скрут	2.00
361	Питро Чорній	5.00
364	Goik Teodozy	2.00
367	Михайло Микитинський	2.00
367	Василь Микитин	2.00
371	Wytyshyn Michael	3.00
371	Олекса Паньків	2.00
371	Анна Білас	2.00
371	Василь Снігур	2.00
385	О. Козак	3,00
385	Гр. Федушко	2.00
385	А. Сокіл	2.00
385	І. Козак	2.00
385	П. Федорців	2.06
385	Г. Кошляк	2.00
385	П. Яворський	2.00
385	М. Садовський	2.00
385	П. Пікула	2.00
385	И. Олійник	2.00
385	И. Ґреськів	2.00
385	И. Ковалів	2.00
385	В. Кузів	2.00
385	Н. Манзин	2.00
385	В. Клім	1.00
386	Andy Scharka	2.00
409	Михайло Санський	2.00
427	Микола Горохівський	2.00
432	Василь Андріїв	3.00
432	Теодор Бавуляк	2.00

УКРАЇНСЬКІ СКИТАЛЬЦІ

О, краю наш! О Мати-Україно!
Закрили сльози вільний світ Тобі:
Своїх дітей з далекої чужини
Чикаєш Ти в тривозі і журбі.

А діти ті, рокидані по світу,
З твоїм ім'ям ідуть поміж людьми,
Які не можуть навіть зрозуміти,
Чом не вертаємось до Тебе ми.

Ми несемо Твої страждання й болі
В широкий світ друзям і ворогам,
Щоб знали всі, як страждає в неволі
Вітчизна наша — Мати дорога.

О, Матір наша, плакати не треба:
Ми стоїмо за Тебе в боротьбі!
В ім'я Твоє не вернемось до Тебе,
Аж поки волю виборем Тобі!

Павло Дубів.

Що сталося б...

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Тепер, коли власник готелю знає, душу його охоплює божевільне, розгублене бажання — повернути колеса часу назад, аби міг він повернутись до тої хвилини, що зникла назавжди, до тої хвилини, коли він вибрав зле.

Зусиллям уяви Сімеон повертається за три тижні назад, саме до того вечора, про який він щойно думав.

І події розгортаються не так, як вони фактично відбулися, а так, як він хотів би, щоб вони відбувалися.

Готель переповнений. В подвірі відчувається приємний запах смаженого мяса й теплого хліба. Щоб відпочити трошки від утоми після цього завантаженого справами дня, Сімеон, як звичайно, сідав на останню приступочку зовнішніх сходів. Чудова зимова ніч водночас промінясто-ясна й ущіпливо-холодна.

Раптом з-за рогу вулички повертаються подорожні: вкритий порохом чоловік, втомлена жінка, кострубатий осел. Чоловік і жінка обмінюються між собою якимись запитаннями; вагаються; наближаються.

Перша думка власника готелю — відповісти їм, що в нього нема більше місця, та вказати їм печеру, оту, що там, в боці гірки, аби якнайскорше позбутися їх.

Але саме тоді, коли він збирається відправити їх, його несподівано охоплює почуття жалю, що є сильнішим за передбачливість. Ні, він так не зробить! Треба мати серце тверде, як та скала, щоб серед ночі післати цю нещасливу лягти в отій печері, зовсім відокремлено від людей та ще й напередодні породів. Він їм дасть ту кімнату, яку зберігає для визначних гостей; він сподівався вигідно винайняти її якомунебудь пишному подорожному, який забажав би за всяку ціну закватирувати в переповненому до краю Вифлеємі: але такий подорожний трапиться іншим разом. Кімната відокремлена, і молода жінка не заважатиме нікому. А справедливий Бог заплатить йому сторицею за його добре діло.

— Кімнату? Але ж так, ми маємо одну. Заходьте, бідні подорожні! Моя дружина подбає про Вас. А народження дитинки під нашим дахом буде благословенням Божим!

...І ось уже незнайома лежить в найкращій кімнаті готелю. Її дитинка — поруч з нею. Все скінчилося за кілька хвилин, биз шуму, в мирі та тищині, подібно до того, як соняшний промінь проходить крізь прозору поверхню води. Ніхто ніколи кращої дитини не бачив. Сама мати, звільнившись від тягару та відпочивши, відсвіжилася й придбала грацію молодої королеви. Здається, ніби в півтемряві кімнати дитячі пеленки та біле обличчя жінки промінюють якесь дивне світло.

Ще до схід сонця чується стукіт у двері. Зявляється гурт пастухів. Вони оповідають усі нараз щось неясне, повне таємниць і чудес: ніби в той час, як вони оберігали худобу, зявилися їм янголи, наказуючи їм встати й негайно піти до дитини, що цеї ж таки ночі народилась у Вифлеємі та що має бути очікуваним Месією.

Власник готелю не сприймав їх казань серйозно. Він дуже добре знає, що Месія зявиться в розкошах та багатстві, гідних царського сина, наслідника обітниць, відновителя вибраного народу. В той час як пастухи обережно на пальцях підіймаються сходами, прямуючи до зручної кімнати, де відпочиває молода мати, власник готелю з професіональним зацікавленням оглядав скромні скарби, що їх принесли пастухи для вшанування Дитини - Бога. Там є молоко, є масло, що пахне горіхом, овочі, що відблискують здоровлям, є добре відгодовані ягнята та вкриті блискучим пірям курятка. Заспокійливі сільські харчі, на яких так і вилискується натуральна свіжість; вони так відрізняються від харчів, злобутих ціною золота вифлеємських купців або від жалюгідних овочів, які він культивує в своєму стисненому стінами городці. У практично-звинному розумі жида народжується ідея. Коли ці чесні селяни закінчать свою візиту, хто може перешкодити йому порозумітись з ними, щоб вони за добру ціну регулярно постачали його овочами, курятами та молошними харчами? Таким чином милосердя, що спонукало його прийняти цих подорожніх під свій дах, перетворюється вже на жерело користи та прибутку.

Минає кілька кнів.

Одного чудового вечора блискучий кортеж зупиняється перед дверима готелю. Коні, верблюди, слони. Натовп слуг. І три мужі верхи на багатих конях: один — зовсім молодий, білий з лиця з чорною, як воронове крило, бородою; другий — старший з емалевими очима та обличчям кольору ясної бронзи; третій — дуже старий... його облямоване сивою бородою обличчя виглядає янтарно-блідим. Їх мантії вишито сріблом, діямантами накріплено спіральні прикраси на їх шовкових тюрбанах. Вони царюють десь на далекім Сході, в тих країнах, що про них оповідають поети, де в піску миготять блискучі зерпятка недоторканого золота, де птиці виглядом своїм нагадують дорогоцінні камінці, де лагідно-тепле повітря залишає на устах смак квітки. Забравши з собою скарби, вони покинули свої царства; в поході їх вела зірка, — та сама зірка, що зупинилася тепер в густім оксамиті небес саме над дахом вифлеємського готелю.

Для Сімеона теж зійшло нове світло.

В нього — царі!

Яке замішання, яка втрата розуму з радости саме того дня, коли три монархи з їх блискучим почетом влаштовуються в цьому готелі маленького міста! Адже цілком природньо, що вони влаштовуються саме тут, щоб увесь час тішитися присутністю цієї дитинки, так здалека пошукуваної. Будинок заповнений метушнею вишиваних плащів, тюрбанів і плюмажів. Весь час три царі — щедрі, як справжні набаби Сходу — за кожну найменшу прислугу недбало кидають власникові готелю: хто-набитий золотими монетами гаманець, хто — багато оздоблений перстень. Навіть задоволені мешканням слуги риються в багажах, аби постачати стінні шафи їх господаря чудовими приправами, зацукрованим вином та глечиками конфітури з роз. Не згадуючи вже про мешканців Вифлеєму та його околиць, які невпинно приходять до готелю їсти, аби мати можливість побачити зблизька цих чудесних володарів.

В нього — царі! Це — багатство. Багатство і слава.

І сп'янілий від гордого захоплення Сімеон вирізьблює на камені, якого він накріпить над своїми дверима: В цьому готелі зупинилися Їх Величності Царі — Гаспар, Мельхіор та Балтазар.

Їх Величності — царі... І хто знає, чи не буде вирізьблено ще й інший напис, — напис, що має очолювати й перевершувати цей попередній: В цьому готелі народився Цар Царів...

Заки справа торкалася лише пастухів та оповідань бідних людей, Сімеон не переймався надмірно. Але тепер, коли турбуються великі миру цього; тепер небесна зірка потрудилася зупинитися над його дахом, — Сімеон зі стисненим від щасливого хвилювання горлом сам себе питав, чи не дав він несвідомо притулок обіцяному Месії, Синові Божому...

І тоді він бачить своє імя — імя щедрого власника готелю, який прийняв Господа й Матір Його в Їх убогості, — повтореним, переданим з епохи в епоху, оточеним благословінням та хвалою. Він наперед бачить своє місце відзначеним назавжди в чудесній історії, яку, без сумніву, напишуть про цей прихід Месії. Він бачить будинок, який він збудував, і яким він гордиться, — покращеним, благочестиво збереженим, як реліквія для наступних поколінь, і готель у Вифлеємі перетвореним на місце паломництва, на місце, куди сходитимуться люди з цілого світу і до кінця віків...

І Сімеон відкривав очі. За поворотом дороги, в хмарі пороху зникає останній верблюд з каравану Матів. Спускається вечір. Останній раз промінясіта зірка миготить-виблискує на склепінню неба, яке більш ніколи не побачить її. Але не над готелем загорілась вона: над печерою, що в боці гори, — над печерою, до якої Сімеон сам спрямував подорожніх.

О, божевільний! О, нещасливий! Через власну помилку яку чудову нагоду стратив він у своєму житті!

І раптом Сімеон зрозумів, що навіть у ділових стосунках людей, вся їх практична звинність і передбачливість не варта, інколи, одної крихітки натхнення й запалу, одної крихітки щедрости й любови...

Тридцять років минуло... Сімеон дуже постарівсь, але завжди носив у серці жаль за тим, що могло би статися... Раніш ніж умерти, він хотів почути молодого пророка, про якого говорила тоді ціла Юдея, і якого він уважав за колишню таємничу дитину.

Коли він наблизивсь, Ісус сидів на вершині халма. Великий натовп оточував його. Як видно, проповідь почалась уже якийсь час перед тим. Молодий проповідник, зупинивши свій погляд на квітучій траві, говорив про польові лілеї, які завтра буде вкинено в піч, але оздоба яких красою своєю перевершує оздобу Соломона в славі його.

І раптом Сімеон почув такі слова: „Істинно говорю Вам: шукайте найперше царство Боже і справедливість Його, а все інше зверх того приложиться Вам".

І стискаючи обома руками своє вкрите зморщками чоло, старий жид з болем сказав сам до себе:

— Так, Господи! Справедливі слова Твої: ось уже тридцять років, нажаль! як я переконався в цьому.

Переклад з французької мови **Олени Звичайної.**

КОЛЯДА НА НАРОДНІ ЦІЛІ

яку з нагоди Різдвяних Свят і замість святочних побажань зложили робітники і урядники в головному уряді Українського Народного Союзу та в редакції і адміністрації „Свободи".

По $50: М. Муращко, Д. Галичин, Р. Слободян, Л. Мишуга, А. Драган.

По $25: С. Шумейко, Марія і В. Малевич.

По $10: С. Гладкий, С. Демидчук, Меланія Миляновнч, Я. Кулипич.

По $5: М. Білецький, Д. Кравець, С. Курляк, Д. Кусий, Є. Парницький, Д. Слободян.

По $4: Йосипа Ґібонс.

По $3: Т. Ґіль, В. Кушнір, Єлисавета Лазорко, Ольга Майкелсон, Н. Н., Степанія Райан, Степанія Ригель, С. Шимон.

По $2: Марія Бойчук, Надія Кушнір, Ольга Мацелюх, Катерина Маґура.

По $1: Т. Литвинюк.

Разом зложено $407.00. Цю суму, згідно з бажанням жертводавців, розділено і $210 вислано до Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, в $197 до Українського Конгресового Комітету.

М. СИДОР

У РІЗДВЯНУ НІЧ

Сумерк. Морозно, тиша...
У вікнах блисло світло свіч.
Одна — і сотні тисяч
Сіяли в ту чудову ніч!...

Ні стріх, ні печі — хат...
Отак, як Ти в яслах, Месіє!
Жде світа-волі Рідний Брат,
Жде зірки правди і надії!

Засій нам, Велич-Зоре!
Любов і віру в кращі дні
Тим, що в лісах і морі
Пошли! І нас у чужині

Згадай; і правди словом
Твоїм святим, пророчим —
Скріпи наш труд і чин і мову,
І шлях людей! Ми хочем

Туди за світлом, Зорі,
До вільних хат! У віч на віч
Радіти щастям, горем
У ту святу, Різдвяну Ніч!

Злучи нас духом своїх крил,
Свободу, правду віднови;
Дай в бою щастя — сил!
В одно з'єднай знова
Дочок Твоїх й синів,
Щоби в наступну Ніч
Сіяли в Новій Хаті
Мільйони вільних свіч!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. січня, в парохіяльній галі, зараз по Сл. Божій. Просимо всіх членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. На річних зборах вибрано той самий уряд, що був. Місячні збори будуть відбуватися в другу неділю в місяці в тім самім місці зараз по Сл. Божій. — За уряд: В. Шишка, преде.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Подаємо до відома всім членам Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, що перші збори в цім році відбудуться в неділю, 11. січня, точно в годині 1:30, в салі де звичайно. Просимо членів прийти на ті збори, бо буде звіт контр. комісії за цілий 1947 рік. На річних зборах 14. грудня вибрано на 1948 рік такий уряд: І. Гайдук, преде.; М. Шаран, заст.; В. Крушельницький, фін. секр.; І. Шаран, заст.; Н. Солоткий, кас.; М. Чубка, заст.; Т. Судомір, рек. секр.; Н. Тиро, заст.; контроля: Е. Заблоцький, В. Холевка і Д. Васько; опікуни хворих: Анна Романів, А. Франкович і Ю. Крук; секр. до збирання Народ. Фонду В. Негрич. — За уряд: А. Петра, рек. секр.

ҐЛЕСТОБУРИ, КОНН. — Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 11. січня, в годині 2. пополудні, в гали церковній при Ґров ул. На порядку деннім буде звіт урядників з цілорічного діловодства і вибір уряду на біжучий рік. Тому просимо всіх членів бути приявними на цих зборах, а довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглі вкладки. Неприявним на зборах член підлягає карі згідно з бр. статутом. — За уряд: Л. Сидоряк, преде.; Д. Качмарик, кас.; С. Куцікевич, секр.

ГУДСОН, Н. Й. — Бр. св. Михаїла, від. 476, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 11. січня, зараз по Сл. Божій, в гали парохіяльній, 59-69 Савт Секонд Партішон ул. Обовязком кожного члена є бути на цих зборах бо буде звіт за цілий рік уряду і контролі, ухвали на цей рік і вибір уряду на 1948 рік. — Уряд.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 8. січня, в Тов. Домі, в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти, на означений час. Уряд на 1948 рік вибраний такий: В. Гнатків, голова; І. Плекан, пер. заст.; І. Новак, другий заст.; М. Паруга, фін. секр.; О. Куций, заст.; П. Ковтун, кас.; Н. Кубарич, заст.; В. Іванців, рек. секр.; Т. Олексин, заст.; С. Майка, Я. Панчишин і В. Луцишин, надз. хворих; Н. Стрілець, В. Гаврилюк і В. Гурянський, контр. комісія; Н. Кучмій, М. Луцишин, Н. Швець, В. Янівський і І. Свереда, радні.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292, подає до відома всім своїм членам, що на річних зборах 28. грудня потверджено той самий уряд, що був, з виїмком що до Нар. Дому вибрано з молоді М. Візничака і І. Стружовського. Відділові збори відбудуться в неділю, 11. січня, в годині 1:30 пополудні, в гали У. Н. Дому (4655 Мартін ул. Ті члени, котрі платять річно або пів річно, або котрі хотіли б заплатити на рік і дістати опуст, просимо, щоб заплатили не пізніше як 25. с. м. Пригадуємо, що на річних зборах рішено, що кожний член має зложити дар коляди для скитальників, тож просимо зложити її на цих зборах. Новий рік ми повинні зачати своїм звичаєм і діставати кожного місяця по кілька нових членів. Зі всякими відділовими справами удавайтесь на адресу секритаря: 4928 Schlaff, Dearborn. Tel. C. E. 7394. — І. Форись, преде.; П Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

БОФАЛО Н. Й. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 304, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 10. січня, в год. 2. пополудні. На зборах буде передання уряду новому урядові. До уряду ввійшли: М. Завійський, преде.; В. Гаравуз, заст.; П. Гузій, кас.; Н. Гнатик, заст.; В. Мидлан, секр. Бр.; І. Швець, заст.; Н. Гнатик, секр.-кас. до Союзу; С. Ваврів, заст.; Т. Завійський і І. Грубяк, контр. Збори будуть відбуватися в другу неділю по першім, в 2. годині в старі місці. Прошу привести на ці збори нових кондидатів в члени. — С. Ваврів секр.

МАНВІЛ, Р. АЙ. — Річні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 11. січня, в годині 2., в домі Лісного. На зборах урядники і контр. комісія дадуть звіт за цілий рік і буде вибір урядників на 1948 рік, тому всі члени мають бути приявними. — І. Шеґера, преде.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ЯСЬКО КЛЬОЦ,
син Петра,
ІВАН НАКОНЕЧНИЙ,
син Андрія,
з села Бушнева, повіт Тернопіль.
Пошукує їх
ДМИТРИШИН МИКОЛА.
Адреса:
DMYTRYSHYN MYKOLA
1 D. P. Comp Munster Lager
252 D. P. Assembly Centre
British Zone, Germany.

МИКОЛИ ДОВГАНЬ

син Івана з села Нижбірок старий, Копичинці, повіт Тернопіль, що виїхав до Канади сам, а пізніше забрав до себе жінку Анну і два сини Івана і Михайла, пошукує

ВАСИЛЬ ГУМЕННИЙ,

син Михайла і Анни Гуменний, котрі жили в вербах в селі Нижбірок старий. Іван і Василь Гуменний живуть і Німеччині. Писати:

WASYL HUMENNYI
23 Lingen (Ems)
Georgstr. 53
British Zone, Germany.

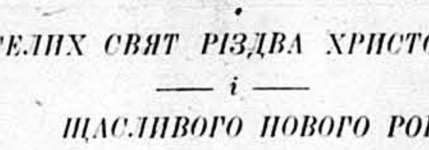
ДО ТАБОРОВИХ УПРАВ НА СКИТАЛЬЩИНІ

від відділу розшуків при З.У.А.Д.Комітеті на Америку просимо звідомити по таборах, що за сестрінкою

НЕДОБИЙЧУК АНАСТАЗІЄЮ

з Космача, пов. Коломия, пошукує її кревний з Америки.

WILLIAM BAHRYCHUK
212 AVENUE B,
NEW YORK 9, N. Y., U. S. A.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

